

2. Бокшиц О.М. Безпечні умови праці учнів на уроках трудового навчання /О.М. Бокшиц [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/372/55.pdf?sequence=1>
3. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник / Д.В. Зеркалов // Навч. посіб. – К.: Основа, 2011. – 526 с.
4. Калиниченко І. О. Формування здоров'я школярів в умовах навчально-виховного закладу / І.О.Калиниченко // Довкілля та здоров'я.– К., 2003. –№3.–С. 17–25.

РЕЖИМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

*Дудник В. В.
м. Полтава*

Єдина державна система цивільного захисту залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, в Україні або в межах конкретної її території, функціонує у режимах [1]:

- повсякденного функціонування – встановлюється за умов нормальної виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, сейсмічної, гідрогеологічної, гідрометеорологічної, техногенної та пожежної обстановки та за відсутності епідемій, епізоотій, епіфітотій;

- підвищеної готовності – встановлюється тимчасово у разі загрози виникнення надзвичайної ситуації за рішенням відповідно Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської чи Севастопольської міських державних адміністрацій для єдиної державної системи цивільного захисту у повному обсязі або частково для окремих її територіальних підсистем;

- надзвичайної ситуації – тимчасово встановлюється у разі виникнення надзвичайної ситуації за рішенням відповідно Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської чи Севастопольської міських державних адміністрацій для єдиної державної системи цивільного захисту у повному обсязі або частково для окремих її територіальних підсистем;

- надзвичайного стану – у повному обсязі або частково для окремих її територіальних підсистем тимчасово встановлюється у межах території, на якій введено правовий режим надзвичайного стану відповідно до Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану».

Основними завданнями, що виконуються єдиною державною системою цивільного захисту, є [2]:

1) у режимі повсякденного функціонування:

- забезпечення спостереження, гідрометеорологічного прогнозування та здійснення контролю за станом навколишнього природного середовища та небезпечних процесів, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій на потенційно небезпечних об'єктах, об'єктах підвищеної небезпеки і прилеглих до них територіях, а також на територіях, на яких існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів;

- забезпечення здійснення планування заходів цивільного захисту;

- здійснення цілодобового чергування пожежно-рятувальних підрозділів;

- розроблення і виконання цільових та науково-технічних програм запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і зменшення можливих втрат;

- здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, забезпечення безпеки та захисту населення і територій від таких ситуацій, а також заходів щодо підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту;

- забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту до дій за призначенням;

- організація підготовки фахівців цивільного захисту, підготовка керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів щодо цивільного захисту, навчання населення діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

- створення і поновлення матеріальних резервів для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, ліквідації їх наслідків;

- організація та проведення моніторингу надзвичайних ситуацій, визначення ризиків їх виникнення;

- підтримання у готовності автоматизованих систем централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій.

2) у режимі підвищеної готовності:

- здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації та інформування його про дії у можливій зоні надзвичайної ситуації;

- формування оперативних груп для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;

- посилення спостереження та контролю за гідрометеорологічною обстановкою, ситуацією на потенційно небезпечних об'єктах, території об'єкта підвищеної небезпеки та/або за його межами, території, на якій існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів, а також здійснення постійного прогнозування можливості виникнення надзвичайних ситуацій та їх масштабів;

- уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню;

- уточнення та здійснення заходів щодо захисту населення і територій від можливих надзвичайних ситуацій;

- приведення у готовність наявних сил і засобів цивільного захисту, залучення у разі потреби додаткових сил і засобів.

3) у режимі надзвичайної ситуації:

- здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про виникнення надзвичайної ситуації та інформування його про дії в умовах такої ситуації;

- призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та утворення у разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

- визначення зони надзвичайної ситуації;

- здійснення постійного прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації та масштабів можливих наслідків;

- організація робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, залучення для цього необхідних сил і засобів;

- організація та здійснення заходів щодо життєзабезпечення постраждалого населення;

- організація та здійснення (у разі потреби) евакуаційних заходів;

- організація і здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту населення і територій від наслідків надзвичайної ситуації;

- здійснення безперервного контролю за розвитком надзвичайної ситуації та обстановкою на аварійних об'єктах і прилеглих до них територіях;

- інформування органів управління цивільного захисту та населення про розвиток надзвичайної ситуації та заходи, що здійснюються.

4) у режимі надзвичайного стану – виконання завдань відповідно до Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану».

З моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях єдина державна система цивільного захисту переводиться у режим функціонування в умовах особливого періоду в повному обсязі або у межах відповідних регіонів.

Підготовка єдиної державної системи цивільного захисту до виконання завдань цивільного захисту в умовах особливого періоду здійснюється завчасно у мирний час.

Переведення єдиної державної системи цивільного захисту у режим функціонування в умовах особливого періоду здійснюється відповідно до актів Президента України, Кабінету Міністрів України, планів цивільного захисту на особливий період.

Виконання завдань цивільного захисту під час функціонування єдиної державної системи цивільного захисту в умовах особливого періоду здійснюється у взаємодії з відповідним військовим командуванням.

Список використаних джерел:

1. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI. станом на 17.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.
2. Положення про єдину державну систему цивільного захисту: Постанова Каб. Міністрів України від 09.01.2014 р. № 11: станом на 17.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п#n10>.

НЕБЕЗПЕКИ ЛЮДСЬКОГО ЖИТЛА

*Дядюн Л. М.
м. Полтава*

Найбільша цінність суспільства – людина, її життя, здоров'я. Проте з кожним роком збільшується кількість факторів, що негативно впливають на її життя і здоров'я. У більшості випадків вони породжуються самою людиною: її діяльністю, небезпечною поведінкою, наслідками науково-технічного прогресу.

Житло, разом з умовами праці та харчуванням визначає стан здоров'я населення. Тому очевидними мають бути питання пріоритетності безпеки житла. Проте, на жаль, багато людей не усвідомлюють, що житло, яке не відповідає гігієнічним вимогам, руйнує здоров'я.

Медики запевняють, що сучасне житло – далеко не найбезпечніше місце, і у власних квартирах нас чекає безліч небезпек, про які ми не підозрюємо.

Міські будинки побудовані із каміння, цегли, бетону, у яких містяться різні природні радіоактивні елементи. Погана вентиляція може збільшити дозу опромінення через радіоактивний газ радон, який утворюється під час природного розпаду радію, торію, урану. Наші будинки буквально насичені радоном. Цей газ випромінюють стіни, перекриття, водопровід та побутовий газ. Потрапляючи до організму, він уражає залози внутрішньої секреції, гіпофіз, кору надниркових залоз. Це викликає у третини населення задуху, серцебиття, мігрень, тривожний стан, безсоння. Іноді розвиваються злоякісні пухлини у легенях, печінці, селезінці. Дієвими засобами боротьби із скупченням радіоактивного газу в домі з метою уникнення його небезпечного впливу можуть бути наскрізний протяг та тривала прогулянка на свіжому повітрі. Заходи щодо покращання якості повітря у приміщеннях є досить різноманітні.

Ефективний засіб проти токсинів – домашні рослини (наприклад, хризантеми – найкращий засіб для видалення бензолу, трихлоретилену; клеоме і традесканції – ефективний спосіб боротьби з чадним газом, ліани та папороті корисні проти формальдегіду; лілія та китайські вічнозелені рослини служать фільтрами проти бензолу, чадного газу, вуглекислого газу та інших хімічних речовин). Знизити вміст формальдегіду у приміщенні